

XAVIER LÉON-DUFOUR, SJ, *Dictionnaire du Nouveau Testament* (Parole de Dieu), Paris 1975, ss. 574.

Xavier Léon-Dufour, autor znanego *Słownika Teologii Biblijnej*, w ciągu siedmiu lat opracował przy pomocy licznych współpracowników *Słownik Nowego Testamentu*. Słownik ten powstał niejako na kanwie poprzedniego *Słownika Teologii Biblijnej*, niemniej jednak nie jest jego sobowtorem. Celem obecnego *Dictionnaire* (używamy odtąd skrótu DNT) jest pierwsza informacja o Nowym Testamencie dla każdego czytelnika — wierzącego lub nie — który chce zapoznać się z tekstem biblijnym. Jak wyznaje w przedmowie autor, tym, który rzucił myśl takiego Słownika, był Paul-André Lesort, ale wiadomo, że tylko dzięki energii i przedsiębiorczości naukowo-edytorskiej Léon-Dufoura rzecz mogła zostać doprowadzona do skutku.

Układ DNT jest bardzo charakterystyczny. Najpierw Wstęp (Introduction) obejmujący prawie 70 stron. Celem Wstępu jest, po pierwsze, przedstawienie czytelnikowi wszystkiego co dotyczy NT, a czego nie ma w samym tekście biblijnym: chodzi więc o realia nowotestamentarne. Drugim celem Wstępu jest zebranie razem wszystkich wiadomości rozproszonych w Słowniku według porządku alfabetycznego. Każdy bowiem słownik, nawet najbardziej obszerny, ma to do siebie, że nie daje pewnej syntezy informacyjnej. Zeby temu w jakiś sposób zaradzić, a równocześnie pozostać w ramach rodzaju słownikowego, autor obmyślił taki wstęp będący rodzajem syntezy wiadomości na temat NT. Wstęp zawiera 15 paragrafów tematycznych, takich jak: sytuacja historyczna, ziemia, ludzie, świat śródziemnomorski, spuścizna kulturalna, życie polityczne i prawne, sytuacja ekonomiczna, życie domowe i rodzinne, życie kulturalne, wiara Izraela, kierunki religijne i tradycje biblijne, kult, moralność i ogólne wiadomości o pismach NT.

Właściwy trzon DNT stanowi alfabetyczny układ haseł. Autor sądzi, że spośród około 5500 słów greckich NT, w Słowniku zostały uwzględnione wszystkie ważniejsze terminy historyczno-geograficzne, archeologiczne, literackie i teologiczne. Każde hasło francuskie zawiera odpowiednik grecki, krótkie wyjaśnienie, odsyłacze do tekstu naczelnego i innych tekstów pomocniczych oraz strzałki do haseł analogicznych i odpowiednich informacji we Wstępie. DNT kończy się indeksem słów greckich w transkrypcji łacińskiej według ortografii francuskiej z odpowiednim odnośnikiem do haseł oraz kilkoma mapkami-wykresami.

DNT jest słownikiem popularnym, obliczonym na przeciętnego czytelnika, ale dającym mu optimum potrzebnych wiadomości. Styl jasny, klarowny, nie pozostawiający wątpliwości tam, gdzie ich nie ma, a z drugiej strony pozwalający na dalsze poszukiwania. Można bez przesady nazwać DNT osiągnięciem leksykografii francuskiej i niewątpliwym sukcesem X. Léon-Dufoura. Dla tych walorów byłoby dobrze, gdy ten Słownik został przetłumaczony na język polski. Mielibyśmy w ten sposób dwa uzupełniające się słowniki: teologii biblijnej i Nowego Testamentu.

Kraków

KS. JERZY CHMIEL